

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ СВО «МАГІСТР»
ОПП «КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ІНДУСТРІЇ МОДИ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 022 ДИЗАЙН

Маргарита ГРИНЬКО

**ОБРАЗНО-СТИЛІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ТІЛА ЖІНКИ В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА ЯК
МАРКЕРИ САМОВИРАЖЕННЯ**

Науковий керівник: Лагода Оксана Миколаївна,
доктор мистецтвознавства, професор
Харків 2025

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлена зростанням інтересу до тілесності як соціокультурного феномену, зокрема, в сучасному дизайні костюма. У роботі розглянуто, як жіноче тіло виступає не лише естетичним об'єктом, але й маркером ідентичності, свободи та індивідуального самовираження.

Об'єктом дослідження: модне жіноче тіло як соціокультурний феномен та маркер вільного самовираження.

Предмет дослідження: образно-стилістичні характеристики модного жіночого тіла в дизайні костюма як маркери самовираження.

Мета дослідження: виявити специфіку репрезентації модного жіночого тіла у дизайні костюма та визначити його образно-стилістичні характеристики як засоби художнього самовираження.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- проаналізувати філософські, культурологічні та мистецтвознавчі підходи до осмислення тілесності;
- простежити еволюцію репрезентацій жіночого тіла у мистецтві та моді;
- окреслити історичні етапи трансформації тілесності у моді XX–XXI ст.;
- виявити актуальні тенденції у сучасному дизайні костюма, що репрезентують модне жіноче тіло;
- дослідити творчість сучасних дизайнерів, для яких тілесність є ключовим елементом концепції;
- розробити авторський проєкт колекції, що інтерпретує жіноче тіло як маркер самовираження.

Методи дослідження

- Історико-культурологічний метод використовується для вивчення репрезентації жіночого тіла у мистецтві та моді різних періодів, а також виявлення закономірностей трансформації його образу в XX–XXI ст.
- Порівняльний аналіз: забезпечує зіставлення концепцій тілесності у філософії, мистецтві та дизайні, виявлення подібностей і відмінностей у підходах зарубіжних та українських дослідників.
- Морфологічний аналіз: дозволяє дослідити формотворчі характеристики костюма, пропорції, силуети, матеріали й фактури, які безпосередньо впливають на репрезентацію жіночого тіла.
- Системний підхід: дає змогу поєднати філософський, культурологічний і дизайнерський рівні аналізу, розглядаючи тіло як комплексний об'єкт дослідження, що формується у взаємодії з мистецтвом і модою.
- Методи дизайн-досліджень: включають аналіз концепцій дизайнерів, moodboard-матеріалів, ескізів та колекцій, які формують сучасне бачення тілесності в моді.

РОЗДІЛ 1

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Філософське та культурологічне осмислення тіла і тілесності

1.2. Образ і стилістика жіночого тіла в мистецтві та моді XX століття

1.3. Тілесність у моді XXI століття

1.4. Джерела і методи дослідження

Тілесність – форма культурного існування тіла, що поєднує фізичні, соціальні та символічні аспекти.

Тілесність як соціокультурний конструкт

- Мішель Фуко: тіло формують механізми влади, дисципліни та соціальні норми.
- Джудіт Батлер: гендер - перформативність, формується через дію, жест, одяг.
- Сьюзен Бордо: тіло поле впливу культурних ідеалів (культ худорлявості).
- Сандра Барткі: «естетична тиранія» соціальний тиск щодо зовнішності.
- Наомі Вулф: стандарти жіночої краси - інструмент нерівності.

Розрив із класичними канонами:

Авангард і модернізм: фрагментація, спрощення та деконструкція форми (Пікассо, Матісс).

Екзистенційна тілесність (Джакометті): крихкість, нестабільність ідентичності.

Феміністичний поворот:

Луїза Буржуа: тілесність як пам'ять, травма, материнство.

Дженні Савіль: реалістичні, «неідеалізовані» жіночі тіла як нова естетика.

Український контекст:

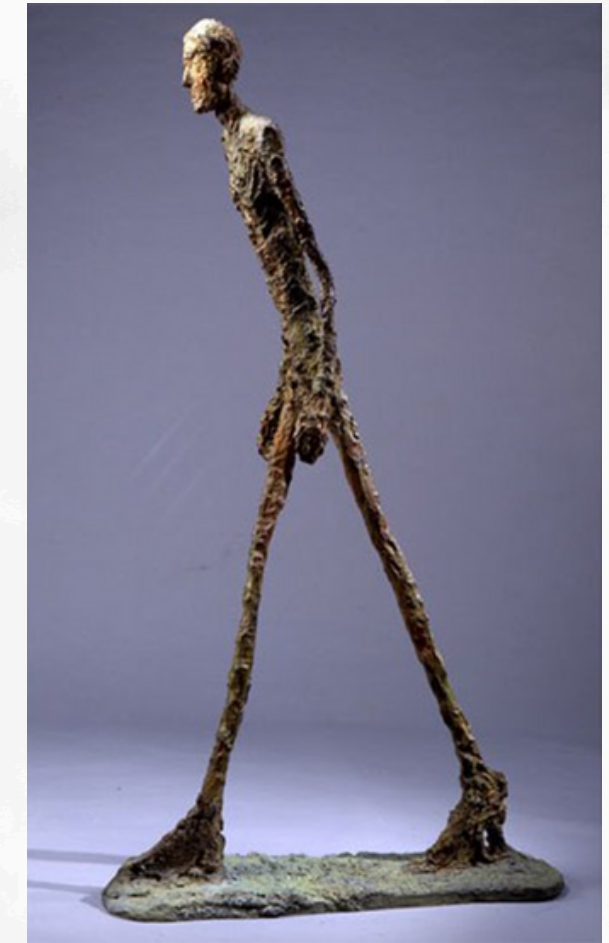
Бойчукісти: монументальні узагальнені жіночі образи.

Алла Горська: жіноче тіло як символ сили та опору.

XX століття - перехід від ідеалізації до індивідуалізації та вираження внутрішнього досвіду через тілесність.

Пабло Пікассо. Авіньйонські дівчата 1907

Альберто Джакометті Крокуюча людина

Маман, 1999 Луїза Буржуа

Дженні Савіль Propped, 1992

Таблиця 1. Тіло в різні періоди

Період	Автор	Характеристика тіла	
1920-ті	Coco Chanel	Звільнення від корсетів, прямий силует, тіло як символ активності та рухливості, легке, динамічне.	
1950-ті	Christian Dior	Акцент на талії, «пісочний годинник», пишна спідниця, ідеалізована жіночність, повернення до традиційних форм.	
1980-ті	Thierry Mugler	Силует з підплічниками, тіло як броня, гіперфемінна форма у поєднанні з силою.	

1990-ті	Calvin Klein	Мінімалізм, природність, худорлявість, відмова від надмірностей, тіло - реальність, «геройновий шик»	
2000-ті	Versace	Яскравість. Відвертість, сексуальність, гламур, тіло як частина шоу та виразної естетики	
2010-ті	Iris van Herpen	Поєднання технологій та органіки, тіло як кібернетичний та природний об'єкт одночасно	

Трансформації силуету XX ст.:

Коко Шанель звільнення від корсета, андрогінність, комфорт.

Мадлен Віоне крій по косій, тілесна пластичність.

Крістіан Діор «New Look», повернення акцентованої жіночності.

Ів Сен-Лоран жіночий смокінг як символ емансипації.

Вів'єн Вествуд панк і протест через тілесність.

2010-ті	Comme des Garçons	Деконструкція тіла, зміщені об'єми, тіло як абстрактна форма, поза канонами	
2020-ті	Balenciaga	Гіперпропорції, деформація як висловлювання	
2020-ті	FROLOV	Прозорість, еротизм + елегантність, гра межами сексуальності	

Переосмислення у XXI ст.:

Comme des Garçons деконструкція тіла.

Iris van Herpen біо- та техноформування тіла.

Sinéad O'Dwyer індивідуальні форми, кастомізація, боді-позитив.

Цифрова тілесність: DressX, The Fabricant — тіло як «екран» для цифрового костюма.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ЖІНОЧОГО ТІЛА В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА

2.1. Аналіз робіт-аналогів сучасних дизайнерів

2.2. Актуальні тенденції моди 2025–2026 років

У сучасному дизайні тілесність інтерпретується через різні підходи: Comme des Garçons працює з деконструкцією силуету, Iris van Herpen створює технологічно-органічні форми, Sinéad O'Dwyer акцентує інклюзивність та природність тіла.

Comme des Garçons Body Meets Dress, 1997

Iris van Herpen Sensory Seas 2020

Аналоги за темою дослідження

McQueen підкреслює драматичність і анатомічність жіночої форми, тоді як Balenciaga досліджує деформацію, надмірність і постгендерні образи.

Alexander McQueen Plato's Atlantis 2010

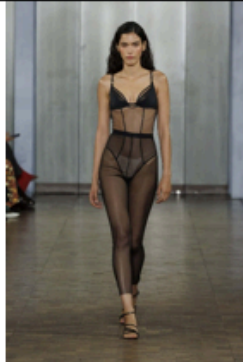

Balenciaga Couture Fall 2021

Аналоги за темою дослідження

1	Функціональність і модульність		
		Prada	Balenciaga
2	Текстурність і орнаментальність.		
		Alaïa	Alaïa
3	Ретро-ренесанс.		
		Miu Miu	Versace

4	Білизняні елементи.		
		Dolce & Gabbana	Givenchy
5	Мінімалізм з акцентом на деталі		
		The Row	Victoria Beckham
6	Прозорі і напівпрозорі матеріали		
		Mugler	Nensi Dojaka

7	Деконструкція та асиметрія силуету		
		Loewe	Comme des Garçons
8	Сталій дизайн та інноваційні матеріали		
		Iris van Herpen	Marine Serre
9	Кольори.		
		Courreges	Saint Laurent

Тенденції 2025-2026

- прозорість: сітка, органза, фатин;
- тактильні матеріали: мереживо, гофре, плісе;
- технологічні тканини з глянцевістю (сатин, нейлон);
- поєднання жорстких/м'яких фактур;
- багат шаровість;
- спорт + романтика, змішування функціонального з чуттєвим;
- білизняний стиль і оголеність як норма;
- тілесні кольори, нюд, холодний металік;
- акцент на русі та пластичності;
- інклюзивність і природність тіла.

РОЗДІЛ 3

АВТОРСЬКА ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1. Концепція авторського проєкту

3.2. Джерела натхнення та мудборд

3.3. Художньо-графічна розробка моделей колекції

3.4. Технічна документація та процес виготовлення експериментальної моделі

Концепція

Колекція «Непридатна для вечора» спрямована на переосмислення традиційних уявлень про жіночий вечірній образ та критичне осмислення соціальних норм «доречності». Центральним змістом є трактування тілесності як простору індивідуальності, де тіло виступає активним носієм змісту, а не об'єктом оцінювання. Концепція побудована на поєднанні спортивного та білизняного стилів. Спортивні елементи символізують силу, функціональність і динаміку, тоді як білизняні — чуттєвість, природність і відкритість. Контраст цих стилів створює образ жіночої «вразливої сили», що поєднує внутрішню опору та делікатність.

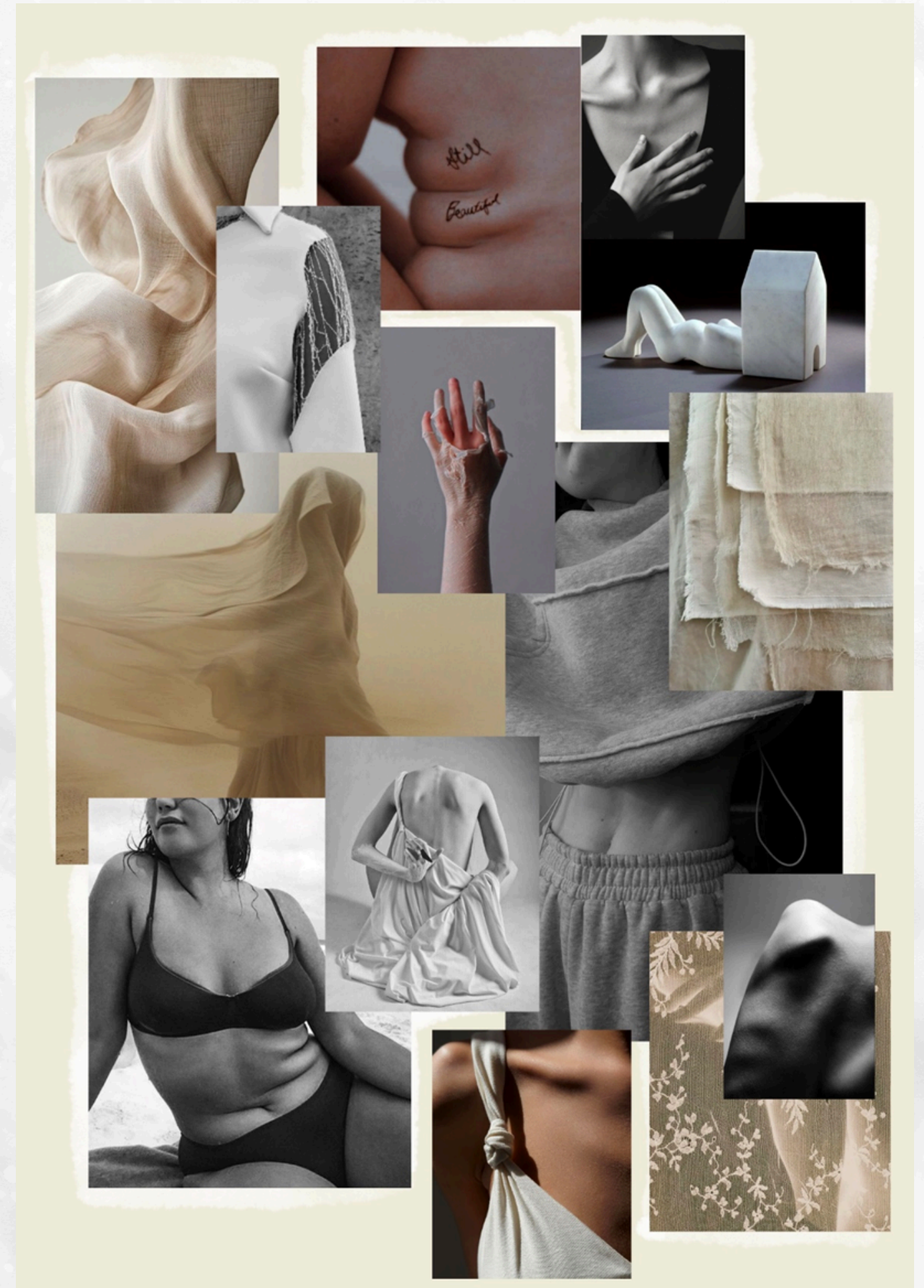
Формотворчі рішення включають напівприлеглі силуети, багат шаровість, асиметрію, прозорі матеріали та змішування м'яких і жорстких фактур. Прозорість і тілесні відтінки використовуються як засоби підкреслення природної форми тіла, а не її ідеалізації.

У підсумку колекція пропонує альтернативне бачення вечірнього костюма, де ключову роль відіграє автентична тілесність, свобода самопрезентації та відмова від нав'язаних канонів.

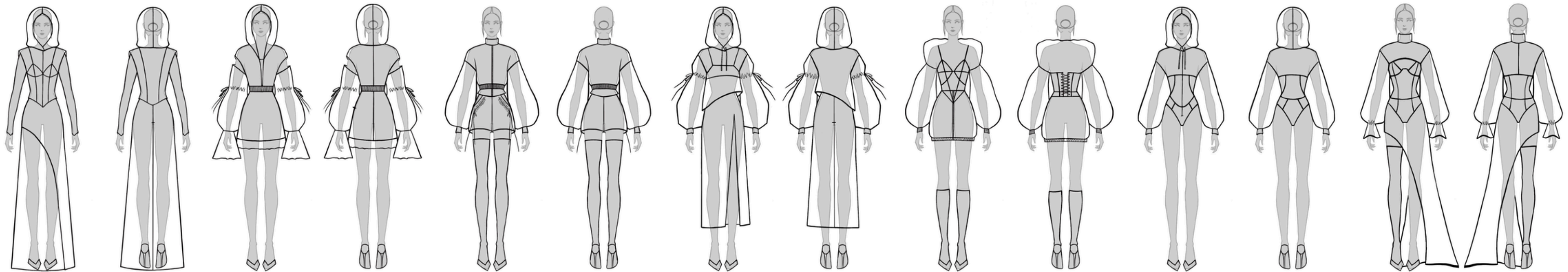

Джерела натхнення та мудборд

Моїми основними джерелами натхнення стали пластика жіночого тіла, естетика прозорості та образи тендітної сили, характерні для творчості Луїзи Буржуа. Також вплинуло дослідження білизняної естетики 1990-х, спортивної функціональності сучасного одягу й тенденції інклюзивної тілесності. Поєднання цих напрямів сформувало візуальну мову колекції: багатошаровість, асиметрію та напівпрозорі фактури.

Технічні рисунки

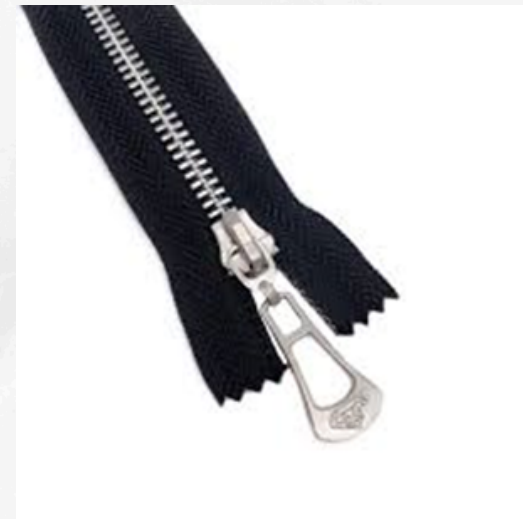
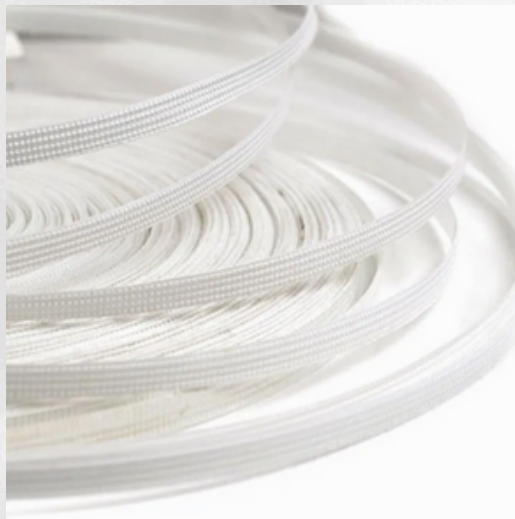
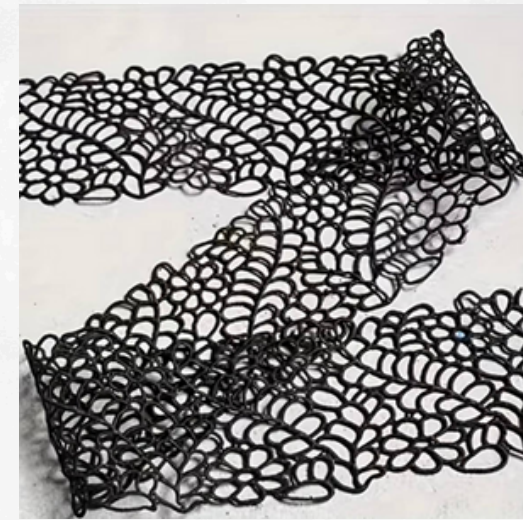
Художні ескізи

Для виготовлення в матеріалі було обрано модель No 5, яка представлена у вигляді котюму, який складається із спідниці, корсету та накидки-болеро. Спідниця вище коліна, з резинкою понизу та застібкою-блискавкою попереду. Корсет прилеглоко силуету, з конструктивними лініями, оздоблений мереживом. Накидка, складається з рукавів, які тримаються на резинці, та задньої частини, яка кріпиться до рукавів. Для виготовлення моделі було використано сатин, жосткий фатин, корсетну сітку, кристалон (для надання об'єму рукавам), мереживо для оздоблення.

Використані матеріали

Фотофіксація процесу виготовлення

Фото готового виробу

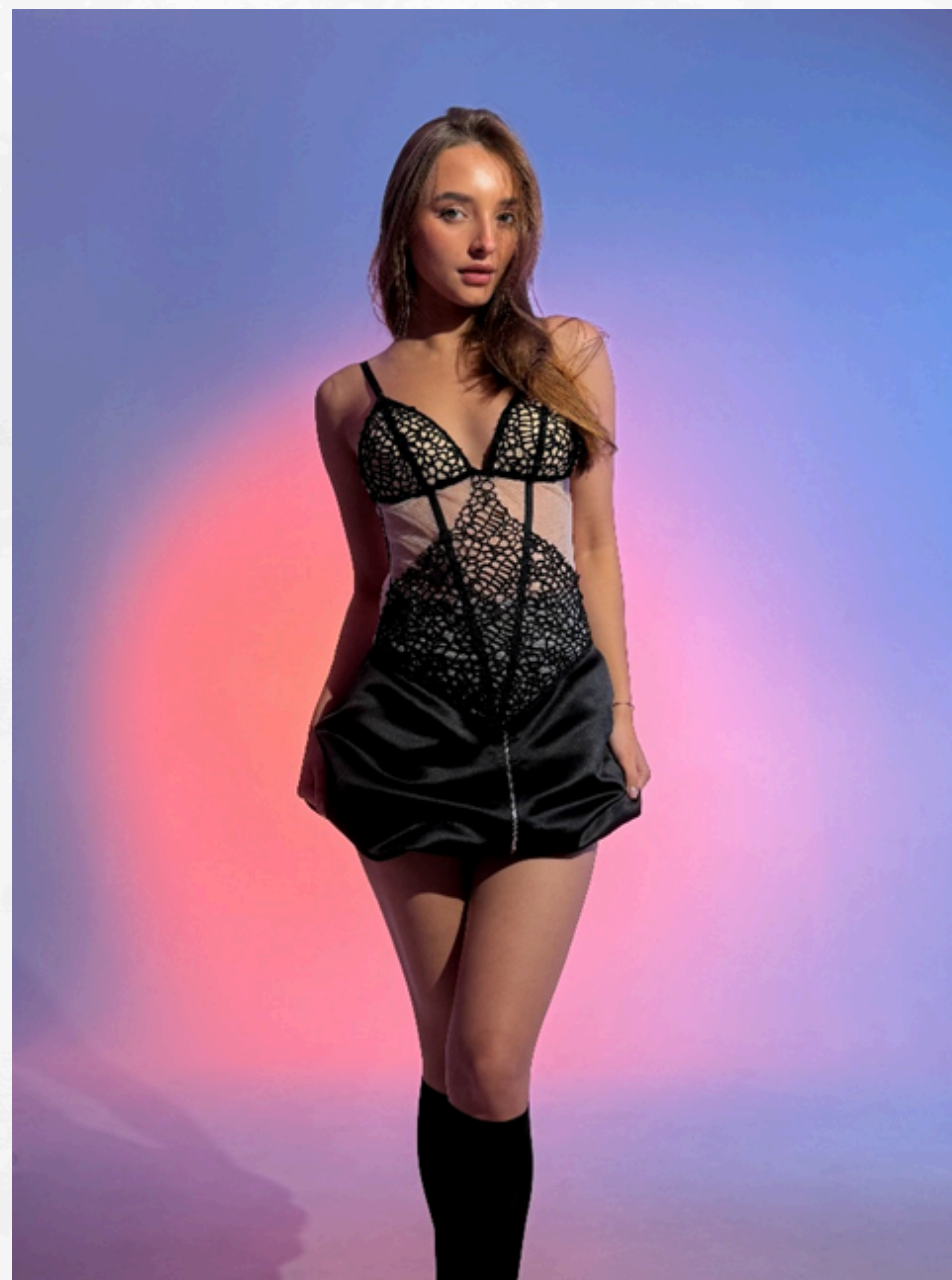

Фото готового виробу

Фото готового виробу

Графічна частина проєкту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ СВО «МАГІСТР» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 022 ДИЗАЙН, ОПП «КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ІНДУСТРІЇ МОДИ» на тему: «ОБРАЗНО-СТИЛІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТІЛА ЖІНКИ В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА ЯК МАРКЕРИ САМОВИРАЖЕННЯ»

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення того, як модне жіноче тіло репрезентується у дизайні костюма, які образно-стилістичні характеристики воно набуває у сучасному культурному просторі та яким чином ці характеристики виступають маркерами самовираження жінки як особистості. У період глобалізації, інклюзивності та постгендерних тенденцій мода стала майданчиком, де переосмислюються усталені уявлення про тілесність. Вказані процеси залишаються мало дослідженими.

Об'єктом дослідження визначено модне жіноче тіло як соціокультурний феномен та маркер вільного самовираження.

Предмет дослідження становлять образно-стилістичні характеристики модного жіночого тіла в дизайні костюма як маркери самовираження.

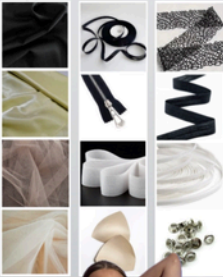
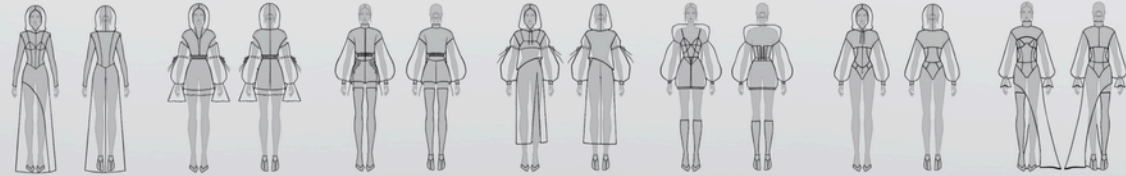
Мета дослідження: виявити специфіку репрезентації модного жіночого тіла у дизайні костюма та визначити його образно-стилістичні характеристики як засоби художнього самовираження.

Назва	Тема	Мета	Результат
1. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	1. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	1. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	1. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма
2. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	2. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	2. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	2. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма
3. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	3. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	3. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	3. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма

1. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	2. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	3. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма
4. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	5. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	6. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма
7. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	8. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма	9. Образно-стилістичні характеристики жіночого тіла в дизайні костюма

Авторський проєкт колекції одягу «Непридатна для вечора» є результатом дослідження образно-стилістичних характеристик жіночого тіла в дизайні костюма, проведеного у попередніх розділах дипломної роботи. Дослідження показало, що сучасна мода дедалі частіше звертається до тілесності як до засобу самовираження, де тіло розглядається не як об'єкт оцінки, а як активний носій індивідуальності. На основі отриманих результатів створено концепцію колекції, що переосмислює жіночу тілесність як простір свободи та автентичності. Ключовий концепт, що заснований на проблематиці сучасного розуміння тілесності, ґрунтується на ідеї гармонійного поєднання сили та чуттєвості, відкритості та вразливості. Колекція трактує тіло не як об'єкт оцінки, а як активний носій індивідуальності, який формує власні смисли через рух, пластику і взаємодію з матеріалом. Колекція складається із 7 моделей, орієнтованих переважно на вечірній жіночий одяг, у якому поєднано контрастні стилістичні коди – спортивну функціональність і білизняну чуттєвість. Такий синглет унаочнює ідею, що свобода самовираження жінки сьогодні не підкоряється соціальним умовам, а проявляється у здатності комбінувати елементи, що раніше вважалися несумісними. Основу формотворення складає взаємодія м'яких і структурних ліній, що підкреслюють природну пластику тіла без надмірної сексуалізації. Матеріали: кристалон, атлас, трикотаж, мереживо та сітка створюють ефект прозорості, легкості та руху. Через зіставлення матових і блискучих фактур розкривається тема тілесності як внутрішнього світіння та життєвої енергії. Крій базується на поєднанні асиметрії та модульності. Використано напівпрозорі вставки та конструктивні шви. Окремі моделі мають трансформативні елементи, що дозволяють змінювати образ від більш стриманого до відкритішого. Ідея трансформації реалізується у функціональних деталях: спортивні елементи будуються у вечірні образи, дозволяючи змінювати призначення костюма залежно від ситуації. Це підкреслює головну концепцію: тіло як простір руху, самовираження і свободи. Оздоблення виконано за допомогою мереживних аплікацій, тонкої ручної драпіровки та делікатної фурнітури. До окремих моделей додаються болеро, мереживні панчохи. У багатьох моделях присутня імітація корсету. Отже, колекція «Непридатна для вечора» стає художнім маніфестом нової жіночності, відкритої, сильної, чуттєвої, позбавленої обмежень. Вона демонструє, як сучасний костюм може втілювати ідею самоприйняття й перетворювати тілесність на мову свободи.

Ключовим джерелом натхнення стала ідея свободи руху та прийняття власного тіла, що розкривається через протиставлення спорту та інтимності. Елементи спортивного стилю у колекції символізують фізичну силу, динаміку, контроль над тілом, тоді як білизняна естетика – це м'якість, природність і вразливість. Їх поєднання створює образ сучасної жінки, яка водночас сильна і чуттєва, впевнена у власній тілесності та не потребує зовнішнього схвалення. Одним із мистецьких джерел натхнення стала творчість Луїзи Буржуа, художниці, яка у своїх скульптурах і текстильних об'єктах досліджувала теми жіночої тілесності, уразливості, пам'яті та емоційної сили. Образи Буржуа надихнули на створення силуетів, у яких тканина ніби обгортає тіло, водночас залишаючи простір для руху й підкреслює внутрішній світ і психологічний стан носійки. Візуальний образ колекції також спирається на ідею контрасту між прихованим і явним, що є характерним для сучасних дискусій про жіночість у моді. Тіло не ховається під шарами тканини, але й не виставляється демонстративно, воно присутнє через форму, світло, прозорість і текстуру.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!